MASTRII
CURSUS
PHILOS.
T. III.

B20
.6
.M38
1727
v.3
c.1

1080045499

RR. PP. BARTHOLOMÆI

MASTRII DE MELDULA,

ET

BONAVENTURÆ BELLUTI

De Carana Ord. Min. Convent. Magiſtr.

Tomus Tertius:

CONTINENS DISPUTATIONES

Ad mentem Scoti in Ariſtotelis Stagiritæ

Libros { De Anima. | De Generatione, & Corruptione. | De Cœlo, & Meteoris.

EDITIO NOVISSIMA A MENDIS EXPURGATA.

VENETIIS, MDCCXXVII.

Apud Nicolaum Pezzana.

SUPERIORUM PERMISSU, ET PRIVILEGIO.

RR. PP. BARTHOLOMÆI

MASTRII DE MELDULA,

ET

BONAVENTURÆ BELLUTI

De Catana Ord. Min. Convent. Magiſtr.

Tomus Tertius:

CONTINENS DISPUTATIONES

Ad mentem Scoti in Ariſtotelis Stagiritæ

Libros { De Anima. / De Generatione, & Corruptione. / De Cœlo, & Metheoris.

EDITIO NOVISSIMA A MENDIS EXPURGATA.

VENETIIS, MDCCXXVII.

Apud Nicolaum Pezzana.

SUPERIORUM PERMISSU, ET PRIVILEGIIS.

46501

B20.6 .M38 1727

BMU Raúl Rangel Frías UANL FONDO B.D. PUBLICA DEL ESTADO

AD LECTOREM

Circa ea, quæ ad Libros de Generatione, & Corruptione pertinent.

F. Bartholomæus Maſtrius Meldulenſis.

OMNE *bellum ſumitur facilè, cæterum ægerrimè deſinit, nec in ejuſdem poteſtate initium ejus, & finis eſt, incipere cujus etiam ignavo licet, deponitur, cùm victores volunt.* Tucid.1. *Itaque cùm tuas vires, tum vim fortunæ, Martemque belli communem propone animo.* Liv.30. *Nam licèt omne tecum Græciæ robur trahas; licèt arma longè, lateque miles explicet, fortuna belli ſemper ancipiti in loco eſt.* Senec.Theb. *Quicquid igitur præter opinionem in bello evenire poteſt, priuſquam aggrediare, conſidera.* Saluſt.Jugurt.

In hoc tomo nonnulla P.Ferchii placita, eo quia & contra communem, & præſertim Scoti ſententiam, juxta quam ſcripſeram, videbantur, omni urbanitate ſervata rejeci, quo vehementer ille commotus ſub ſpecioſo Defenſionis titulo calamum veneno potius, quàm attramento perfuſum in me, Collegamque meum ſtrinxit, cui proindè lege ductus de vim vi licitè repellenda reddidi panem fractum, licet intuitus, locis in hoc tomo citatis: è contrà verò P. Poncius in ſuo curſu philoſophico nonnulla alia placita noſtra leviter perſtrinxit, cui mitiſſimè, & ob majorum reverentiam ſemper ſuppreſſo nomine in editione ſecunda Phyſicæ quibuſdam adjectis additionibus breviter reſpondi, ſed hac ipſa reticentia irritatus ſumpta ſcribendi occaſione ex epiſtola Typographi, ut inquit ipſe, perſonati adeo excanduit, ut ipſe quoque apologiam non minus aerem in me, Collegamque meum invulgaverit, quia rursùs provocatus in arenam deſcendo, & occaſione ex hujus tomi recuſione deſumpta reſpondeo: itaque vides, Lector, quàm ſit verum Tucididis dictum, *bellum facilè incipere, egrè deſinere.* Patres ſunt iſti ambo Franciſcani inſtituti, Min.Conv. unus, Min. Obſerv. alter, inſignis ambo litteraturæ, viri, ætate, & doctrin provecti, & in Rep. litteraria famigerati, licèt genii omninò diſſimilis, Ferchius namque adeò Ariſt.auctoritati tribuit, ut quantumcumque efficaci ratione armatus ſecum diſputes, totum ſpernat, niſi hoc Ariſtot. auctoritate muneris dicens, *hoc totum ex vobis eſt, nihil ex Ariſt.* Poncius è contra adeò rationi addictus eſt, ut parum Scoti præceptoris auctoritatem, & nihil pęnitus Ariſt. æſtimet, quem rariſſimè, ne dicam nunquam, citat. Cum tamen Philoſophiam conſcripſit, quam tradidit Ariſt. & hanc quidem juxta ſemitam Scoti Doctoris ſubtilis, & qui auctoritate utuntur, appellat per contemptum Philoſophos, & Scotiſtas textuales.

Ambo auctores iſti indignati, quòd Juvenes ſenibus occurrere, & reſpondere ſint auſi, auctoritate freti, quam ſecum fert ſenectus, & fama apud plurimos in Religione concepta, unanimiter velutì duo Elephanti (ut alterius illorum verbis utar) tanto impetu, & ſpretu in nos, quaſi minutulos mures irruerant, ut ſola vocis gravitate, & aſpectus torvitate nos abſorbere, exſpectorare (& ſicut terriculamenta infantes) examinare ſint arbitrati, & qualemcumque æſtimationem, quam nobis opera impreſſa conciliaverant radicitus evellere, ſi Deo placuiſſet. At quia *ſæpè contemptus hoſtis cruentum certamen edidit* Liv. 21. *& nemo celerius opprimitur, quam qui nihil timet.* Vell.11. & ut fert adagium *Habet omnis capillus umbram ſuam, habet & muſca ſplenem, & ineſt formicæ bilis*, & interdum animalcula quædam viliſſima ingentes dejecere beſtias, ut propriæ famæ conſulerem nimis dilaniatæ, Collegæque mei animum erexi, homines eſſe illos duntaxat conſideravi, & nihil ultrà; calamum arripui, & ambobus utcunque reſpondi ſolus, & ſicut licuit ipſis adagium contemnere: *Qui duos inſectatur lepores, neutrum capit*, ita neque me terruit aliud conſimile, *Nec Hercules contra duos*; an verò, ut inquit ille, *& noſtro ſequatur de vulnere ſanguis; & meum telum cuſpidem habeat acuminatùm, & mihi ſint vires, & mea tela noceant*, dijudicabis tu, amice Lector; *nihil tam firmum, cui periculum non ſit etiam ab invalido; leo ipſe aliquando minimarum avium pabulum fit.* Curt.lib.7.

Fateor tamen id penitus præter intentum nihil accidiſſe, etenim ut in epiſt. ad Lect. tomo phyſico primæ editionis pręfixa, fueram proteſtatus, adverſus exteros, hoc eſt, aliarum Scholarum extra Subtilem cultores, & ſectatores ſcribere propoſueram; neque umquam in mentem venit in confratres, & condiſcipulos, nec quidem verbum habere: *at æmulatio*, inquit Curt. *inter concives, & domeſticos facilius exoritur*, hęc Ocham in Scotum pręceptorem impulit; hęc Durandum in D.Thomam, Catherinum in Sotum in Dominicana familia, hęc Vaſquez in Suarez in Societate invexit; hęc igitur quoque contentionis noſtrę cauſa fuit, quæ ulterius perrexit fortè, quàm fraterna charitas patiatur, nam *arma non ſervant modum, nec temperari facilè, nec reprimi poteſt ſtricti enſis ira*, ait Senec. Quoniam igitur ſatis hinc indè dimicatum, *& ſapientes pacis cauſa bellum gerunt*, ait Saluſt.ad Ceſ. *& melior, tutiorque eſt certa pax, quàm ſeparata victoria*, teſte Liv.30. *& Camelus deſiderans cornua etiam aures perdidit, & Leonem extimulare, crabrones irritare, formicarum nidos deturbare, ſemper periculoſum, & res in foro noſtro vertitur, & exteris tragediam facimus, & domeſticum theſaurum calumniari, vinetaque propria cædere veſanum eſt, & in bellis civilibus omnia miſera, etiam ipſa victoria.* Cic.in epiſt. Ut omnes Seraphici parentis ſanctiſſimo obtemperemus pręcepto: *Non litigent, neque contendant verbis, &c.* callebat enim adagium *fratrem iræ acerbiſſimæ; Apage furias, faceſque belli.* Liv.21. *poſt acerrimam pugnam canere receptui prudens, & laudabile, uſque ad internecionem dimicare furioſum, & belluinum.* Cic.cit. *Venimus ad ſummam lineam, & utrinque plus aloes, quam mellis.* Caduceatoribus jam opus eſt, non factioſis, qui ſatis inter fratres hactenus rixas, & jurgia diſſeminarunt non ſint notabili Religionis detrimento. Vocatus reſpondere debui, provocatus me tueri, laceſſitus injuriam pro viribus propulſare, hoc enim fortitudinis minus eſt apud Cic.1. de off. non diffiteor chriſtianam fortitudinem, ac religioſum magis in perferendo, & tolerando emicare, attamen fragilitati naturæ aliquid condonandum eſt, *Qui velit ingenio cedere, rarus erit*, inquit Poeta; ſed ſi naturæ leges hucuſque ſum ſecutus; religioſæ fortitudinis jura in poſterum ſequi polliceor, quæ pro Cynoſura patientiam, pro gubernaculo prudentiam, pro portu denique pacem habet; video contentionem noſtram tandem eò deveniſſe, quod ad oſtentationem potius ſit, quam ad veritatem; ſic apud te proteſtor, benigne Lector, nominis avidior patientis Religioſi, quàm contentioſi Scholaſtici.

Quam virtutem adhuc magis oſtentare promitto in toleranda quorundam ſciolorum petulantia, qui cum exiguæ ſint magnitudinis, tum mole, tum virtute, inter proceres tamen noſtræ Scholæ annumerari cupientes, ut dent proverbio locum, *etiam corchorus inter olera*, elato ſupercilio in nos ſcriptitant, ſuperbo judicio noſtra damnant, & pennas nido majores extendere volentes, non ex veritatis ſtimulo, ſed ex invidentia, ac animi impotentia errores exprobrant, quos non cognoſcunt, *Gallus quiſque in ſuo ſterquilinio plurimum poteſt.* Pumiliones iſti, vel potius Graculi Æſopici in mentem venire faciunt lepidum Ciceronis factum lib.4. apophteg. relatum 25. cum enim Lentulum generum ſuum exiguæ ſtaturæ hominem pręlongo gladio videret accinctum, *quis*, inquit, *alligavit generum meum gladio? videbatur homo gladio alligatus, non gladius homini*, ita prorsùs de iſtis dicere poſſemus, cum contra nos armati diſputando, vel potius nugando procedunt, ſyllogiſmum diceres longiorem ipſis, *convicia, ſi iraſcare, agnita videntur, ſpreta expoſcunt*, inquit Tacit.4. ann. his propterea in poſterum ſpretis, ac diſſimulatis ſtudia mea proſequar, & eò alacriùs, quò tibi, erudite Lector, magis accepta eſſe conſpiciam. Vale, hęreatque cordi fixum dictum illud. *Non judex fueris, partes ni audieris ambas*, & aliud apud Plutarcum, in Solone. *Omnibus in magnis difficile eſt, ut placeas.*

INDEX DISPUTATIONUM, QUÆSTIONUM, ET ARTICULORUM

In Libros de Anima.

QUÆSTIO PROOEMIALIS.

Quodnam ſit horum librorum ſubjectum.

DISPUTATIO I.

De eſſentia, & ſpeciebus Animæ.

Quæſt.1. EXplicatur prima definitio animæ. 15
Quæſt.2. In quo conſiſtat ratio vitæ in actu primo. 16
Appendix. An poſſit vivens deſtrui virtute accidentis. 18
Quæſt.3. Quotuplex ſit anima; ubi de numero potentiarum, & graduum animatorum. 20
Quæſt.4. An quælibet anima ſit actus corporis informans, vel aſſiſtens, & quomodo. 21
Quæſt.5. An quælibet anima ſit indiviſibilis. 23
Quæſt.6. An animæ diviſibiles ſint omogeneæ, vel ætherogeneæ. 26
Quæſt.7. De animarum origine. 27
Append. De Anima rationali. 28
Quæſt.8. An iſtæ animæ ſimul reperiantur in eodem vivente. 28
Quæſt.9. De informatione, & ſede animæ. 31
Artic.1. Explicantur quædam partes corporis animalis. ibid.
Artic.2. Quæ partes corporis informentur ab anima. 32
Artic.3. Quænam ſit præcipua pars in vivente, à qua ceteræ dependeant. 35
Quæſt.10. An omnis anima ſit immortalis. 36
Quæſt.11. Explicatur ſecunda definitio animæ. 41

DISPUTATIO II.

De potentiis, & actibus vitalibus in communi.

Quæſt.1. AN potentiæ diſtinguantur ab anima, & quomodo. 42
Artic.1. Potentiæ non diſtinguuntur realiter ab anima. ibid.
Artic.2. Potentiæ diſtinguuntur formaliter ab anima. 44
Quæſt.2. Quid ſit actus vitalis. 46
Quæſt.3. An actus vitalis pendeat ab anima eſſentialiter, ut ſine illius concurſu nequeat produci. 49
Quæſt.4. Quomodo potentiæ ſpecificentur per actus, & actus per objecta quoad unitatem, & diſtinctionem. 50

DISPUTATIO III.

De habitibus animæ.

Quæſt.1. AN dentur, & quid ſint habitus. 54
Quæſt.2. Quæ potentiæ ſint habituum capaces. 55
Quæſt.3. De cauſa effectiva habituum. 57
Quæſt.4. De unitate, extenſione, & intenſione habituum. 59
Quæſt.5. Quomodo habitus concurrant ad actus. 60
Quæſt.6. De habituum deſitione. 61

DISPUTATIO IV.

De potentiis vegetantis, & ſentientis animæ in communi.

Quæſt.1. QUæ ſint potentiæ vegetantis animæ, & quomodo diſtinguantur. 63
Quæſt.2. De potentiis animæ ſenſitivæ in communi, earumque activitate. 65
Quæſt.3. Quodnam, & quotuplex ſit objectum ſenſibile. 66
Quæſt.4. An dentur, & quid ſint ſpecies ſenſibiles. 69
Quæſt.5. De cauſa materiali, & effectiva ſenſibilium ſpecierum. 70
Artic.1. Aſſignatur cauſa materialis ſenſibilium ſpecierum, ubi de uuione ſpeciei cum potentia. 71
Artic.2. Quæ res poſſint efficere ſpecies ſenſibiles. 72
Artic.3. Productio, diſſolubilitas, intenſio, conſervatio, & diſtinctio ſpecierum declarantur. 75
Quæſt.6. De muneribus ſpecierum ſenſibilium, ubi de activitate, & ſimilitudine ipſarum. 77
Quæſt.7. An ſenſus erret circa ſuum ſenſibile. 80

DISPUTATIO V.

De potentiis ſenſitivis in particulari.

Quæſt.1. NUmerus, & perfectio externorum ſenſuum aſſignatur. 82
Quæſt.2. De ſenſus viſus. 83
Artic.1. De organo, & ſubjecto viſus, quibuſque conveniat. ibid.
Artic.2. De lumine. 85
Artic.3. De colore. 89
Artic.4. Medium, modus, & objectum viſionis declarantur. 92
Artic.5. Varia quęſita circa viſum declarantur. 96
Quæſt.3. De ſenſu auditus. 97
Artic.1. Efficiens, quidditas, ſubjectum, & ſpecies ſoni aſſignantur. 98
Artic.2. De voce, ubi an locutio propriè reperiatur in brutis. 100
Artic.3. Quo pacto ſonus proveniat ad aures. 101
Quæſt.4. De ſenſu olfactus. 104
Quæſt.5. De ſenſu guſtus. 107
Quæſt.6. De ſenſu tactus. 108
Artic.1. Quod ſit organum, & quotuplex ſit tactus. ibid.
Artic.2. Objectum, medium, & modus ſenſationis tactus explicantur. 109
Quæſt.7. Expediuntur quędam generaliter pertinentia ad ſenſus externos. 113
Quæſt.8. De ſenſibus internis. 116
Artic.1. De ſubjecto, & organo ſenſus interni. 117
Artic.2. De objecto ſenſus interni. ibid.
Artic.3. De actibus ſenſitivis internis, an ſint indicativi, & diſcurſivi. 120
Artic.4. Ubi quid ſint facultates ſenſitivæ, internę quibuſque conveniant, explicatur. 122
Artic.5. De numero internorum ſenſuum. 124
Quæſt.9. De appetitu ſenſitivo. 126
Quæſt.10. De actibus, & paſſionibus appetitus ſenſitivi. 128
Quæſt.11. De potentia loco motiva. 131
Quæſt.12. De quibuſdam affectionibus animalium. 132
Artic.1. De ſomno, vigilia, ſomniis. ibid.
Artic.2. Ubi de cęteris paſſionibus. 135

DISPUTATIO VI.

De potentiis animæ rationalis, & primò de intellectu, ac ejus actibus.

Quæſt.1. AN intellectus ſit potentia immaterialis, & inorganica, ubi de converſione ejus ad phantaſmata. 137
Quæſt.2. An intellectus ſit purè potentia paſſiva in ordine ad actum intelligendi, ubi de cauſis intellectionis. 139
Artic.1. Intellectus activè concurrit ad intellectionem. ibid.
Artic.2. Intellectus non eſt cauſa totalis, ſed tantùm partialis intellectionis, eſtò magis principalis. 140
Quæſt.3. De intellectione, ac verbo mentis. 142
Artic.1. Intellectionis natura explicatur. 142
Artic.2. Declaratur natura verbi mentalis, ejuſque productio. 146
Append. An in Beatis viſio Beatifica ſit Verbum. 14[illegible]
Quæſt.4. De neceſſitate ſpecierum intelligibilium ad actus intelligendi, ubi de memoria intellectiva. 151

Art.1.

Artic.1. Neceſſariæ ſunt ſpecies intelligibiles ad cognitionem abſtractivam. ibid.
Append. De ſpeciebus intelligibilibus. 155
Artic.2. Ad cognitionem intuitivam non eſt neceſſaria ſpecies intelligibilis. 157
Quæſt.5. De cauſa efficiente ſpecierum intelligibilium, ubi de intellectu agente, & poſſibili. 159
Artic.1. Neceſſarius eſt intellectus agens ad ſpecies intelligibiles producendas cum phantaſmate. ibid.
Artic.2. Explicatur natura intellectus agentis, & poſſibilis, ac eorundem diſtinctio. 162
Artic.3. Utriuſque intellectus munera aſſignantur, & officia. 165
Quæſt.6. De objecto noſtri intellectus. 167
Artic.1. Conſtituitur objectum adæquatum intellectus noſtri ex natura potentiæ. 168
Artic.2. Aſſignatur objectum intellectus noſtri pro ſtatu iſto, unde varia quæſita reſolvuntur de cognoſcibilibus à nobis. 171
Quæſt.7. De cognitione univerſalis, & ſingularis. 175
Artic.1. Reſolutio quæſiti quoad cognitionem ſingularis. ib.
Artic.2. Reſolutio quæſiti quoad cognitionem univerſalis. 181
Quæſt.8. An primò cognoſcatur ſingulare, vel univerſale, & inter univerſalia an magis, vel minus univerſale. 182
Quæſt.9. An intellectus plura ſimul intelligere poſſit uno, vel ſaltem diverſis actibus. 189
Quæſt.10. De triplici intellectus operatione, apprehenſione, judicio, & diſcurſu. 192
Artic.1. Examinatur prima intellectus operatio. ibid.
Artic.2. Expenditur ſecunda intellectus operatio. 195
Artic.3. Declaratur tertia intellectus operatio. 198
Quæſt.11. De cognitione intuitiva, & abſtractiva. 199
Quæſt.12. De cognitione comprehenſiva. 203

DISPUTATIO VII.

De voluntate, ac ejus actibus.

Quæſt.1. QUæ, & qualis ſit voluntas, & num ipſa ſola ſit libera. 206
Quæſt.2. Quę ſit libertas voluntatis noſtræ, & qualis libertatis uſus. 208
Artic.1. Tres eſſe gradus libertatis noſtræ, præcipuum verò eſſe indifferentiam contradictionis. ibid.
Artic.2. Explicatur libertatis uſus, & quòd voluntas ſit libera eodem, quo operatur, inſtanti. 210
Quæſt.3. Quæ, & qualis ſit prima radix noſtræ libertatis, tam extrinſeca, quàm intrinſeca. 212
Artic.1. Sola libertas divinæ voluntatis, non ejus efficacia, eſt prima radix extrinſeca libertatis creatæ. ibid.
Artic.2. Prima radix intrinſeca libertatis noſtræ non eſt indifferentia judicii, ſed ipſius potentiæ volitivæ. 214
Artic.3. Voluntas non determinatur ab ultimo judicio practico intellectus. 216
Quæſt.4. Quo pacto actus voluntatis ſit liber, ac ejus omiſſio. 219
Artic.1. Reſolutio quæſiti de libertate actus. ibid.
Artic.2. Reſolutio quæſiti de libertate commiſſionis. 222
Append. De actibus humanis. 225
Quæſt.5. De objecto voluntatis, ubi varia expediuntur quæſita de volitionibus à nobis. 226
Append. De fine præfixo, ſeu præſtituto. 231
Quæſt.6. An, & quomodo debeat objectum ab intellectu voluntati proponi, ubi explicatur ejus concurſus ad actum voluntatis. 235
Artic.1. Declaratur modus, quo objectum proponi debet voluntati, ut operetur. ibid.
Artic.2. Expenditur modus, quo objectum cognitum, vel ejus cognitio ad actum voluntatis concurrit. 239
Quæſt.7. De variis actibus voluntatis. 241
Artic.1. De intentione, & electione. ibid.
Artic.2. De imperio. 243
Quæſt.8. An voluntas intellectui nobilitate præſtet. 246

DISPUTATIO VIII.

De Anima ſeparata.

Quæſt.1. DE ſtatu, & conditione animæ ſeparatæ. 249
Quæſt.2. De Cognitione, & modo cognoſcendi animæ ſeparatæ. 252
Artic.1. Quid amittat anima ſeparata, quidue retineat ſpectans ad cognitionem, & modum cognoſcendi. ibid.
Artic.2. Quænam cognoſcat anima ſeparata, & quomodo. 255
Quæſt.3. De loco, motuque locali animæ ſeparatæ. 257

INDEX RERUM NOTABILIUM

In Libro de Anima.

Numerus prior ſignificat Diſputationem, poſterior verò marginalem denotat numerum.

A

ABſtractio ſpeciei intelligibilis à phantaſmate fit ab intellectu agente, abſtractio univerſalis à ſingularibus ad intellectum poſſibilem. 6.229. abſtractio magis univerſalis difficilior eſt abſtractione minus univerſalis. 6.248.& 254.

Accidens quo pacto nos ducat in cognitionem ſubſtantiæ. 6.181. & ſeq. quomodo priùs cognoſcatur, quam ſubſtantia. 6.188. accidens relativum non intelligitur per propriam ſpeciem. 6.190. accidens ſpecificum propinquius eſt ſenſibus accidente generico, 6.255. atque ideò magis movet ſenſum, quam illud. 6.266.

Actio tres habet conditiones. 2.49. actio de genere qualitatis quæ ſit. 5.325, quo pacto diſtinguatur in immanentem, & tranſeuntem. 6.30.

Actus quatrupliciter dicitur primus. 1.5.

Actuum vitalium alii perfecti, alii imperfecti. 2.25.vitalitas in imperfectis dicit ordinem ad principium vitale. ibid.actus vitalis perfectus non eſt receptio ſpeciei in potentia. 2.27. eſt qualitas includens duos reſpectus ad potentiam ut productivam, & receptivam, & tertium ad objectum ut ad terminum. 2.29.formaliter dicit ſolam qualitatem, connotat reſpectus. 2.32. quid ſit ejus vitalitas. 2.33.

Actus vitales imperfecti intrinſecè petunt eſſe à potentiis.5.41. perfecti poſſunt à Deo produci totaliter, etiam ut vitales ſunt. 2.41. actus ſpecificantur ab objectis formalibus,non intrinſecè,ſed extrinſecè. 2.48.& ſeq. diſtinctio objectorum infert diſtinctionem actuum, non tamen identitas objecti infert identitatem actuum. 2.50.

Actus eſt cauſa totalis habitus. 3.22.quilibet actus cauſat aliquid de habitu in potentia. 3.24. ſi actus eſt intenſus, cauſat habitum perfectum. 5.25.

Actus ſenſitivi externi cauſat proprias ſpecies in ſenſibus internis. 4.80.actus eſt naturalis,& formalis ſimilitudo objecti,ideòque dicitur ſpecies ejus expreſſa. 6.274.actus intellectus quomodo ſit ſupra ſeipſum reflexivus. 6.281,actus voluntatis conditionati dantur, & quinam ſint. 7.111. ac etiam datur actus neuter voluntatis veluti medius inter intenſionem, & electionem. 7.120.

Actus voluntatis perfectior eſt actu intellectus. 7.204.

Adeps quid ſit, & à quo cauſetur. 1,109. non informatur anima. 2.116.

Æſtimativa quid ſit, 5.285.quibus conveniat. 5.290.

Amor concupiſcentiæ, & amicitiæ. 7.107.& 176. non poteſt ad malum terminari. 7.108.neque ad objectum indifferens, ut ſic, ibid. quando diverſitas cognitionum inducat diverſitatem amorum. 7.171. an amor amicitiæ ſeparari poſſit ab amore concupiſcentiæ. 7.184.

Anima in communi propriè eſt ſubjectum in his libris procem, n.1.an ſit phyſicæ conſiderationis. ibid.8. ipſius cognitio valdè excellens, & utilis. ibid.10.

Eſt actus ſubſtantialis. 1.1. non eſt corpus. 1.3. eſt actus informans non aſſiſtens. 1.4.quo ſenſu dicatur actus primus. 1.5.eſt triplex, negativa, ſenſitiva, & rationalis. 1.32. iſtius diviſionis ſufficientia. 1.33.& ſeq.diviſiones graduum animatorum, & potentiarum declarantur. ibid.

Non conſtat ex materia, & forma. 1.54. non quælibet eſt diviſibilis. 1.56. diviſibilis eſt omogenea, non ætherogenea. 1.72. unica ſola reperitur in quolibet vivente. 1.88.ſucceſſivè plures animæ reperiuntur, ut vivens priùs vivat vita plantæ, deinde vita animali. 1.95. anima perfectior quomodo contineat imperfectiorem. 1.100. eſt in toto corpore, non in una ſola parte. 1.113. non informat partes merè excrementitias. 1. 115. informat partes ſolidas. ibid. item dentes, cornua, roſtra, plumas, ungues, & probabiliter capillos, & pilos, non tamen partes fluidas. 1.116.

Prima definitio animæ, quodque ſit actus primus corporis &c. explicatur. 1. 1. ſeq. Secunda definitio quod ſit principium, quo vivimus, &c. explicatur. 1.166. & ſequ. hæc eſt una definitio non multiplex, & convenit animæ in communi, non alicui ſpeciei. ibid. an ſit quidditativa, vel deſcriptiva. 1.169. quomodo prima definitio demonſtretur per ſecundam. 1.170.

Anima eſt principium *quod* productionis, & receptionis actuum, potentia eſt principium *quo*. 2.13. activè concurrit ad actus. 2.27.

Anima noſtra quomodo à nobis cognoſcatur pro ſtatu iſto. 6.194. ac etiam accidentia illi inhærentia,ut ſunt actus,habitus, & ſpecies intelligibiles. 6.197.& ſeq.

Anima vegetativa, quæ non ſit ſenſitiva, eſt in plantis. 1.32. quo pacto immanenter operatur. 1.36. eſt forma informans. 1.39. non conſtat ex materia, & forma. 1.48. quælibet eſt diviſibilis in partes entitativas. 1.50.eſt omogenea. 1.72. educitur de potentia materiæ. 1.78. eſt mortalis. 1.138.eſt principium trium operationum, nutritionis, auctionis, & generationis, licet non in omnibus ſimul exerceat, nec quolibet tempore. 4.1. quomodo definiatur. 4.4.

Anima ſenſitiva, quæ non ſit rationalis, eſt in animalibus, non in plantis. 1.32.eſt forma informans. 1.39. non conſtat ex materia & forma. 1.54. quælibet eſt indiviſibilis in partes entitativas. 1.56. eſt omogenea, non ætherogenea. 1.72. educitur de potentia materiæ. 1.78.eſt mortalis. 1.138.quas potentias habeat. 4.12. quomodo definiatur. ibid. non reperitur in animali ſimul cum vegetativa. 1.88.

Anima rationalis eſt ſolùm in homine. 1.32. eſt forma informans etiam ut rationalis. 1. 40. multiplicatur numero ad multiplicationem hominum ſine tranſmigratione de uno in aliud corpus. ibid. non eſt pars divinæ ſubſtantiæ, nec perfectior, vel æquè perfecta cum Angelis, ſed imperfectior. 1.53. non conſtat ex materia, & forma. 1.54. eſt indiviſibilis in partes entitativas. 1.56. producitur à Deo in corpore, non ante corpus. 179. ipſam eſſe immortalem eſt de fide, non tamen naturaliter demonſtrabile pro ſtatu iſto. 1.140. fit à Deo, & ſecundùm Ariſt. non creatur, ſed producitur media quadam actione inter creationem, & eductionem. 1. 163. & ſequ. non reperitur in homine ſimul cum vegetativa, & ſenſitiva. 1.88. ad quem finem uniatur corpori. 8.18.

Anima rationalis ſeparata quo pacto ad Phyſicum ſpectet qu. procem. num.8. & diſp.8. num.1. in ſtatu ſeparationis non acquirit novum per ſe exiſtendi modum. 8.2. non eſt ejuſdem naturæ cum Angelis. 8. 3. an poſſit dici ſemiperſona, & ſemiſuppoſitum. 8.3. an ſtatus ſeparationis ſit ei naturalis, vel violentus. 8.4. ſtatus conjunctionis illius cum corpore mortali eſt ei naturalis. 8.6. ſtatus ſeparationis ab eodem adhuc magis naturalis. 8.6. ſtatus conjunctionis cum corpore immortali eſt abſolutè omnium connaturaliſſimus. 8 7. anima ſeparata non habet appetitum naturalem ad reunionem cum corpore mortali, ut ſic, benè tamen ad corpus immortale. 8.9. quo pacto talis appetitus non ſit fruſtra. 8.10.

Anima ſeparata omnes ſpirituales potentias, & in organica retinet, ſenſitivæ verò, & vegetativæ in ipſa abolentur. 8. 12, potentiæ enim omnes ſenſitivæ, & vegetativæ, organicæ, & materiales ſunt in compoſito ex anima, & corpore fundatæ. 8.12.utitur intellectus agente ad abſtrahendas ſpecies ab objectis materialibus. 8.12. potentiarum organicarum duplex conſideratio. 8.13. quomodo identificentur, & diſtinguantur ab anima intellectiva. 8.14. tenet ſpecies, & habitus intellectuales in ſtatu conjunctionis acquiſitos. 8.15. qui habitus & ſpecies licèt in prima acquiſitione dependentiam habuerint à phantaſmatibus; non tamen deinceps ab eis in conſervari dependent. 8.15. perfectiori modo, quo conjuncta componendo, & diſcurrendo, intelligit. 8. 16. cognoſcit quæcumque anteà per eaſdem ſpecies prius acquiſitas noverat. 8. 18. res anteà ignotas per ſpecies ex illis collectas ope illius agentis agnoſcit. 8. 20. objectum anteà ignotum tam abſtractivè, quàm intuitivè cognoſcit. 8. 20. quomodo ſeipſam, ſuas potentias, ſuos actus, & ſpecies noſcat. 8. 23. non recipit à Deo in ſeparationis inſtanti ſpecies. 8.23.

Anima ſeparata ubi degat. 8.24. eſt capax motus localis. 8.25. poteſtque ſemet localiter movere. 8.27.virtus motiva animæ, alia organica, alia inorganica. 8.28.ſunt omninò alterius rationis. 8.29. unam exercet in corpore, aliam extrà corpus. 8.29. probabile eſt eſſe eandem virtutem. 8.30. quomodo dici poſſit organica, & inorganica. 8.31.poteſt quoque alia à ſe movere inſtar Angeli. 8.42.

quia

quia non ſolem movet, ut forma corporis, ſed etiam ut ſpiritus per ſe ſubſiſteus. 8.33.hæc virtus motiva animæ ſeparatæ eſt facultas diſtincta ab intellectu, & voluntate. 8.33.

Animal vide Anima vivens.

Apis an habeat auditum. 5.120. an habeat imaginativam. 5. 292.

Appetitus triplex, naturalis, ſenſitivus, & rationalis. 1. 31. & 5. 306. an ſit naturaliter cognoſcibile dari in homine appetitum naturalem ad ſemper eſſe. 1.151. & ſeq. quomodo feratur in bonum conveniens, aut fugiat malum diſconveniens. 5.266.appetitus ſenſitivus datur in homine, & in brutis, eſtque potentia elicitiva actus. 5.307. objectum ipſius eſt bonum, delectabile, & utile. 5.308.an totaliter cauſet proprium actum. 5.309.cuilibet cognoſcitivæ correſpondet proprius appetitus. 5.310. appetitus ſenſitivus in homine non eſt liber. 7. 8. cur appetitus brutorum non ſit liber. 7.52.

Appetitus dividitur in concupiſcibilem, & iraſcibilem. 5.312. quid uterque ſit, & quod objectum reſpiciant. ibid. non ſunt duæ potentiæ realiter diſtinctæ. 5.314. appetitus communis reſidet in cerebro, particularis reſidet in organo ſenſus particularis. 5. 318. appetitus ſenſitivus obedit voluntati politicè,non deſpoticè. 5.320. etiam in ordine ad ſupernaturalia. ibid. non eſt ex ſe liber. 5.321.

Actus appetitus concupiſcibilis, & iraſcibilis qui ſunt. 5.322. & ſequ.

Apprehenſio ſimplex quomodo exerceatur. 6.290. ejus objectum nedum ſunt termini ſimplices, ſed integra quoque propoſitio. 6.291. non tamen complexè eam attingit, & cum determinatione ad alteram partem, ſed merè completè. 6.293. in ea reperitur veritas. 6.300.non tamen falſitas propriè loquendo. 6.302. quomodo in ea per accidens falſitas contingat. 6.304. apprehenſio integræ propoſitionis diſtincta eſt ab apprehenſionibus terminorum, & actus illius ſuperadditus. 6.307. nec formaliter, nec virtualiter judicium includit. 6.293. ſufficit ad movendam voluntatem quoad actus inefficaces. 7.153. non autem quoad efficaces niſi belluino more feratur in finem, ſed requiritur judicium. 7.154. & hoc debet eſſe practicum, non ſpeculativum. 7.155.

Arteria quid ſit, & per quid differat à venis. 5.369. movetur motu pulſationis. 5.339.

Audacia quid ſit, & ad quam potentiam ſpectet. 5.324.

Auditus quas afferat utilitates. 5.6. ejus perfectio, & nobilitas 5.7. quomodo juvet ſcientiis. 5.9. quid ſit. 5.117. quodnam ſit ejus ſenſorium. 5.119.quibus animalibus conveniat. 6.520. quod ſit ejus objectum. 5.121.

Auditio fit per ſpecies intentionales ſoni. 5.147.fit in tempore, & quandoque poſt viſionem. 5. 155. quandoque terminatur non ad ſonum, ſed ad ſpecies ſoni. ibid.medium auditus deferens ſpecies quodnam ſit. 5.158.

Auris deſcribitur tam quoad externas, quàm quoad internas partes. 5.117. & 118. in qua parte conſiſtat ſenſorium auditus. ibid. & 119.

B

BAlbutientes cur impediti in locutione. 5.132.

Beatitudo quod ſit æterna, an naturaliter cognoſcatur. 1.150. & ſeq.

Bonum quo ſenſu dicatur voluntatis objectum. 7.106. an ſolùm bonum ſit voluntatis objectum. 7.197.Bonum utile habet propriam bonitatem diſtinctam à bonitate finis, licet ad illum ordinatam. 7. 118.ideò ſuo modo pertinet ad objectum formale voluntatis. 7.116. bonum non eſt objectum voluntatis ſecundum eſſe, quod habet à parte rei, ſed potius ſecundùm eſſe apprehenſum. 7.151. ex duobus bonis æquè propoſitis poteſt quodlibet voluntas amplecti, & ex duobus inæqualiter propoſitis poteſt amplecti minus efficaciter propoſitum. 7.158. bonum neceſſitat voluntatem quoad exercitium. 7.173. bonum triplex honeſtum, delectabile, & utile. 7.176.

Bruta quomodo percipiant negationes. 4.21. propriè loquuntur inter ſe. 4.135. quomodo operentur propter finem. 5. 268. non diſcurrunt, nec habent veras artes. 5.279.

C

CArtilago quid ſit. 5.117.

Cerebrum quoad omnes partes deſcribitur. 1.105.ipſius temperamentum declaratur. 1.106. non eſt præcipuum membrorum corporis, nec ſedes animæ. 1.132.

Cogitativa quid ſit. 5.289.eſt ſolum in homine. ibid.

Cognitio duplex intuitiva, & abſtractiva. 6.328. diſcrimen earum fusè examinatur. 6.329.& ſeq.aſſignatur verum diſcrimen earum tam ex parte principii, quàm termini. 6.334. nedum numero, ſed etiam ſpecie differunt. 6.335.etiam reſpectu ejuſdem objecti aſſignari poſſunt. 6.336. nec naturaliter, nec ſupernaturaliter exerceri poteſt intuitiva cognitio ſine objecto præſente. 6.338. & ſeq.intellectiva intuitiva nequit haberi per ſpeciem. 6.106. & ſeq. benè tamen ſenſitiva externa. 5.216. & ſeq. ratio hujus diſcriminis aſſignatur. 6.332.

Cognitio comprehenſiva quid ſit, & ejus conditiones. 6.345. Vide Comprehenſio.

Cognitio item multiplex actualis ſcilicet habitualis, vel virtualis, & rursùs diſtincta, vel confuſa. 6.236. rursùs confuſa duplex. 6.258. confuſa à toto genere præcedit diſtinctam. 6.250. & 259.

Color quot ſpecies habeat. 5. 52. quæ ſit cauſa effectiva coloris. 5.58. color non eſt ſuperficies, ſed qualitas de tertia ſpecie. 5.59. color alius permanens in ſubjecto, alius ab extrinſeco agente pendet, & hic eſt duplex; vel enim videtur è quocunque loco, vel è certo, & determinato. 5.60.quilibet horum colorum, ſpecie diſtinguitur à lumine. ibid. & ſeq. lumen non eſt principium formale diſpoſitivum coloris. 6.65. lumen eſt coloris cauſativum. 5. 67. color verus, & apparens in quo differant. 5.69. color reperitur in mixtis, & elementis, & aſtris, non ſolum in ſuperficie, ſed etiam in profunditate. 5.80.explicantur definitiones colorum. 5.82.& ſeq.color, ut videatur, debet illuminari. 5.103.in quo conſiſtat hæc dependentia. 5.105.

Comprehnſio quid ſit, & ejus appellatio. 6. 346. duæ ejus præcipuæ conditiones. ibid. debet exprimere omnes formalitates ex natura rei, & formaliter in objecto exiſtentes. 6. 348. non eſt neceſſe quod explicet quæ in objecto continentur ſolùm virtualiter, & eminenter. 6.350.quomodo intelligatur,quod debeat exprimere totum objectum, & totaliter. 6.354. qualis eſſe debeat adæquatio inter actum comprehenſivum, & objectum comprehenſum. 6.355. an creatura poſſit ab intellectu creato comprehendi. 6.358.

Concupiſcibilis potentia quid ſit, & quod objectum habeat. 5.312. non differt realiter ab iraſcibili. 5.314.quos actus habeat. 5. 322. & 324.

Contingentia in rebus oritur primordialiter à libertate divinæ voluntatis. 7.32.& ſeq.

Cor deſcribitur. 1.104. eſt principalius membrum corporis, & animæ ſedes. 1.132. ex unitate, vel pluralitate cordis dignoſcitur unitas, vel pluralitas animalium. 1.134. movetur motu pulſationis, & quomodo. 5.369.

Cornua animalium ſunt animata. 1.116.

Corpus animatum propriè eſt ſubjectum in his libris procem.n. 1. varias continet partes, & quæ ſint. 1.102. & ſeq. eſt quoddam continuum. 1.114.

Corpus ſumitur tripliciter. 1.4. per quid differat à ſpiritu. 1.57. & ſequ.

Creatio duplex. 1.145. temporanea in ſent. Ariſt.non datur. 1. 163. & ſeq.

D

DElectatio ſpectat ad voluntatem. 5.322.& 327. eſt paſſio, non actus. ibid. à quo cauſetur. 5.322.

Dentium natura,numerus, & officia. 1.111.ſunt animati. 1.116. non ſentiunt. 1.121.

Deſiderium quid ſit. 5.322.

Deſperatio quid ſit, & ad quam potentiam ſpectet. 5.324.

Diſcurſus propriè non convenit ſenſui. 5.276. eſt tertia intellectus operatio. 6.321. diſtinguitur realiter à prima, & ſecunda intellectus operatione. 6.322.in quo ejus eſſentia conſiſtat. 6.324.eſt actus ſimplex, non compoſitus. 6.325.conſiſtit formaliter in judicio illativo conſequentis ex antecedentis. ibid.

Divinare per ſomnia quando liceat. 5.363.

Dolor ſpectat ad appetitum ſenſitivum. 5.322. eſt paſſio appetitus ſenſitivi, non ſenſatio, aut qualitas tangibilis. 5.334.à quo cauſetur. 5.338.

Dubitatio ad quam operationem intellectus attineat. 6.288.

E

ECho quid ſit, & quomodo fiat. 5.161.

Electio eſt actus voluntatis. 7.178. reſpicit media in ordine ad finem. 7.178. an ſit idem actus cum intentione, vel diverſus. 7. 179.eſt actus in ſe formaliter liber, & non in cauſa tantùm. 7.184. vide intentio.

Ens reale eſt primum, & adæquatum objectum intellectus noſtri ex natura potentiæ. 6.168. intellectus objectum eſt primum cognitum primitate adæquationis, non originis. 6.269. poni poteſt objectum voluntatis in eadem amplitudine, ac eſt intellectus. 7.104.

Excrementa, quænam ſint. 1.102.an ſint animata. 2.115.& ſeq.

F

FAcilitas ad operandum non eſt ſimplex impedimentorum amotio, ſed vera qualitas. 3.1.

Falſitas quid ſit, & quotuplex. 4.116.& 6.293. non reperitur in ſimplici apprehenſione, quæ eſt prima intellectus operatio. 6.301. quomodo per accidens in ea contingat. 6.303. propriè reperitur in ſecunda operatione, 6.327.

Finis non eſt adæquatum omnino objectum voluntatis, 7.115. eſt objectum formale, & primarium intentionis. 7.183.

Fletus tria continet, motum oris, vocem, ſeu gemitum, & effuſionem lacrymarum. 5.376. quoad duo priora poteſt convenire omnibus reſpirantibus, quoad tertium ſoli homini convenit. ibid. requiritur intellectualis cognitio, & dolor in appetitu. ib. cur ſit diuturnior riſu. 5.378. cur quidam ſint magis proni ad fletum. ibid.

Forma duplex informat, & aſſiſtens. 1.4. forma perfectior poteſt imperfectiorem continere tripliciter. 1.87.

Formica an videat. 5.20. an habeat imaginativam, & memoriam. 5.292.

Fulgor intra oculum quid ſit, & quomodo videatur. 5.83.

G

GAudium, vide Delectatio, Voluptas.

Generatio quo ſenſu ſit opus naturaliſſimum viventium. 4.3.

Gradus animatorum dividuntur in quatuor genera, 34.& 35.

Guſtus quas afferat utilitates. 5.6. ejus perfectio, & neceſſitas. 5.7. eſt connexus cum tactu, differt tamen ab illo. 5.176. quibus animalibus conveniat. 5.177. quodnam ſit organum. 5.179.& 188. ad guſtationem prærequiritur contactus. 5.183. an exigat medium. 5.198. an percipiat ſaporem ſecundum omnem gradum. 5.208. elicit ſenſationem recipiendo ſpecies. 5.214.

H

HAbitus dantur. 3.1. eorum definitio, 3.2. ſubjectantur in potentiis, non in eſſentia, nec in rebus omninò determinatis. 3.3. in voluntate, intellectu, & potentiis ſenſitivis internis tam cognitionis, quam appetitivis, ſive in hominibus exiſtant, ſive in brutis verè recipiuntur habitus reſpectu cujuſcumque objecti. 3.7. quid requiratur ut potentia ſit habituum ſuſceptiva. 3.11. potentiæ vegetativæ, ſenſitivæ, externæ, & loco motivæ non reſpiciunt habitus, 3.13.

Non dantur habitus inditi à natura. 3. 21. habitus totaliter ab actu producuntur, 322. à quolibet actu cauſatur aliquid de habitu in potentia. 3.24. ab uno actu intenſo poteſt cauſari perfectus habitus. 4.25. ſpecificatur ab objecto formali, non materiali. 3.30. quilibet eſt intenſibilis. 3.32. intenditur à quocunque actu etiam remiſſiori. 3. 34. de facto non intenditur in infinitum. 3.36.

Habitus in ordine ad potentiam exercet cauſalitatem quaſi formalem, in ordine autem ad actus cauſalitatem effectivam. 3. 39. concurrit ad ſubſtantiam actus non ad modum. ib. concurrit etiam ad actus ſeipſo intenſiores, imò excedentes vires potentiæ. 3.43. quo pacto concurrat ad actus alienos. 3.47.

Habitus corrumpuntur effectivè ab actibus contrariis. 3.47. item ad variationem ſubjecti, ſi ſunt materiales. 3.52. non tamen corrumpuntur ab actibus diſparatis. 3.53. nec ex ſola actuum propriorum ceſſatione. 3.54.

Homo non prius vivit vita plantæ, poſtea vita animalis, & tandem vita hominis. 1.88.

Humiditas duplex aquea, & aerea, illa concurrit ad ſaporem, 5.180.

Humores in corpore quot ſint. 1.106.

I

JEcur deſcribitur. 1.103.

Imaginativa quid ſit. 5.285. eſt triplex. 5.292. quibus conveniat. ibid. & 290. habet vim cauſandi varios effectus tam in proprio corpore, quàm in alieno, & quomodo. 5.379. & 380.

Immortalitas duplex eſt. 1. 138.

Imperium duplex politicum, & diſpoticum. 5.319. propriè eſt actus voluntatis, non intellectus. 7.185. probabile eſt ab electione non diſtingui. 7.190. quomodo à voluntate exerceatur in cæteras potentias. 7.161.& ſeq.

Impoſſibile duplex. 8.111. quo pacto eſſe poſſit voluntatis objectum. 7.112.

Ingenium eſt varium in diverſis hominibus. 5.340.

Intellectio, vide intelligere, Cognitio, Operatio intellectus.

Intellectus quo ſenſu dicatur nullius corporis actus. 2. 10. intellectus eſt principium *quo* productionis, & receptionis intellectionis propriè loquendo anima eſt principium *quod*. 2. 13. eſt potentia immaterialis, & inorganica. 6. 1. pendet tamen pro hoc ſtatu in ſua operatione à potentia organica. 6.3. quid ſit intellectus in prima, & ſecunda motione. 6.5. in utraque motione neceſſaria eſt pro hoc ſtatu converſio intellectus ad phantaſmata. 6. 6. in ſtatu innocentiæ tali converſione opus non fuiſſet. 6.7. probabile eſt in ſententia Scoti fortè nec etiam pro ſtatu iſto in quacunque intellectione neceſſariam eſſe converſionem ad phantaſmata. 6. 8. unde oriatur talis dependentia intellectus à phantaſia in operando, 6.12. oritur potius ex decreto Dei, quam ex natura potentiæ. ibid. intellectus activè concurrit ad intellectionem. 6. 14. ejus inde terminatio ad intellectionem activa eſt, non paſſiva. 6.17. non tamen eſt cauſa totalis, ſed tantum partialis, nam cum ipſo quoque concurrit objectum. 6.18. eſt tamen cauſa magis principalis. 6.20. quo pacto intellectus, & objectum conſtituant intellectionis principium. 6.21. ſinguli ſunt cauſæ partiales partialitate cauſæ, ſed totales totalitate effectus. 6.23. quo ſenſu intellectus ſit cauſa movens mota ab objecto. 6.25.

Intellectus agens, & poſſibilis. 6.117. agens eſt cauſa efficiens ſpecierum intelligibilium. 6.118. in ordine ad objecta materialia, non ſpiritualia. 6.120. non eſt tamen cauſa totalis, quia concurrit quoque phantaſma, licet ſit magis principalis, 6.121. non eſt principium externum, & ſeparatum, ſed internum, ac intrinſeca differentia animæ noſtræ. 6.131. velut vera animæ rationalis facultas, quæ ad inſtar propriæ paſſionis ab ea dimanat, 6.135. quomodo dicatur illuſtrare phantaſmata. 6.149.

Intellectus poſſibilis quoque eſt altera facultas rationalis animæ. 6.139. non eſt pura potentia in genere entis, ſed tantùm in genere intelligibilium. ibid. in hoc ſenſu dicitur tabula raſa, in qua nil eſt depictum. ibid. non diſtinguitur realiter hæc facultas ab illa. 6.141. nec etiam formaliter in rigore. ibid. quare in rigore non geminat intellectivam potentiam. ibid. actio illuſtrandi phantaſmata convenit intellectui agenti, nec eſt diverſa à productione ſpeciei intelligibilis. 6.151. & ſeq. actio productiva intellectionis competat ne intellectui agenti, vel poſſibili. 6.157. & ſeq. quinam intellectus ſit nobilior. 6.146.

Intellectus practicus, & ſpeculativus non geminant potentiam intellectivam. 6.145.

Intellectus noſtri objectum adæquatum ex natura potentiæ, & ſecundùm naturalem inclinationem eſt ens reale in tota ſua latitudine. 6. 162. ſed objectum naturalis attingentiæ eſt ens finitum & limitatum. 6.163. non autem quidditas rei materialis. 6.164. non eſt autem ens in tali communitate objectum univerſaliter motivum, ſed vel motivum, vel terminativum pro varia entium conditione. 6. 165. & in hac amplitudine ſervat talem unitatem, & primitatem, qualis ſufficit ad conſtitutionem objecti adæquati alicujus potentiæ, 6.166. eſt objectum in tali communitate, non ut ſupponit ſimpliciter, vel perſonaliter, ſed abſolutè. 6.167. & eſt objectum ſub ratione ipſa entis, non ſub ratione veri. 6.168.

Intellectus noſtri objectum adæquatum pro ſtatu iſto eſt quidditas rei ſenſibilis formaliter, vel virtualiter. 6.179. cur rectius ponatur quidditas rei ſenſibilis, quàm rei materialis. 6.180. quomodo intellectus cognoſcat ſeipſum pro ſtatu iſto, quoſque actus, & habitus. 6.194. & ſeq.

Intellectus noſter plura ſimul, & ſemel intelligere per modum plurium. 6.272. non tamen uno, & eodem actu, ſed pluribus. 6. 273. & 279. niſi fortè objecta illa eſſent ſubordinata in ratione ſuperioris, & inferioris. 6.278. nequit tamen plura, & plura in infinitum ſic attingere. 6.282. nec æquè perfectè. 6.283. bifariam intellectio dici poteſt perfecta & imperfecta. ibid. cur voluntas poſſit eodem actu plura objecta diſparata ſimul attingere, non intellectus. 6.285.

Intellectus non eſt potentia libera, ſed naturalis. 7.8. neque etiam eſt radicaliter liber. 7.40. & 53. non determinat voluntatem ad operandum. 7.51. proponit tamen objectum voluntati, ut circa illud operari poſſit. 7.148. non imperat voluntati, ſed deſervit monendo, & referendo, ſicut Conſiliarius Principi. 7.203. intellectus habet rationem ſervi, & voluntas Domini. 7.182.

Intellectus extra corpus liberior, & expeditior in operando. 8. 18. non indiget converſione ad phantaſmata. 8.6. & 21. vide Anima ſeparata.

Intelligere, & intellectio non eſt actio phyſica termini productiva. 6.29. nec intelligere eſt formaliter agere, & producere. 6. 33. neque formaliter conſiſtit intellectio in paſſione vel receptione. 6.34. ſed tantùm in qualitate vitali, qua intellectus intentionaliter aſſimilatur objecto, eique vitaliter conjungitur. 6.35. licet pro ſtatu iſto per reſpectum tendentiæ in objectum explicari ſoleat. 6.36. ſic pariter intelligere formaliter eſt vitaliter operari exprimendo objectum. 6.37. & ſolùm præſuppoſitivè eſt pati. 6. 37. & 43. duplicem ſibi identificat reſpectum, ſcilicet repræſentantis ad repræſentatum, & tendentiæ in objectum. 6.38. & 45. in ordine tamen ad objectum primarium, non verò ſecundarium. 6. 46. intelligere, & dicere ordinantur ut actio, & effectus, non autem ut duo effectus ab eadem cauſa. 6.54. intelligere propriè ſpectat ad intellectivum poſſibilem, non agentem. 6.158.

Intelligibilitas, quæ eſt affectio entis realis qualis ſit, an motiva, vel terminativa. 6.169. quomodo conveniat negationibus, privationibus, ac entibus rationis. 6.175. & ſeq.

Intentio eſt actus voluntatis. 7.178. interdum eſt unus, & idem actus cum electione, quandoque diverſus. 7.179. poteſt ad finem comparari tripliciter. 7.179. quando ſunt actus diſtincti, adhuc ſunt ejuſdem ſpeciei, licèt probabiliter quoque poſſit oppoſitum ſuſtineri. 7.183. objectum formale, & primarium intentionis eſt finis. 7.183.

Ira quid ſit, & ad quam potentiam ſpecies. 5.324.

Iraſcibilis potentia quid ſit, & quod objectum habeat. 5.312. non differt realiter à concupiſcibili. 5. 314. quos actus habeat. 5.324.

Judicium multipliciter ſumitur. 5.275. an competat ſenſui. ibid. & ſeq. eſt ſecunda intellectus operatio. 6.308. non diſtinguitur ab aſſenſu, vel diſſenſu propoſitionis. 6. 309. eſt actus ſimplex non compoſitus, apprehenſioni ſuperadditus. 6.302. non eſt actus abſolutus, ſed collativus. 6.314. qua ratione dicatur compoſitio, & diviſio. 6.315. qua ratione ſpecialiter in eo reperiatur veritas, & falſitas. 6.318. non ſemper eſt neceſſarium ad movendam voluntatem. 7.153. duplex eſt practicum, & ſpeculativum. 7.154.

L

LAc quid ſit. 1.108. non eſt animatum. 1.116.

Lachrymæ unde proveniunt, & quæ ſit earum materia. 5.377. poſſunt provenire à pluribus cauſis, ſed præcipuè ex dolore, & lætitia. 5.378.

Libertas ſoli voluntati convenit. 7. 8. tres ejus gradus. 7.11. in quo gradu cum neceſſitate cohærere poſſit. 7.12. libertas eſſentialis, ſeu dominii cum neceſſitate cohærere poteſt, non autem libertas contrarietatis, & contradictionis. 7.13. libertas voluntatis noſtræ præcipuè conſiſtit in indifferentia contradictionis. 7.17. quid ſit libertatis uſus, & quomodo differat à libertate potentiæ. 7.19. convenit voluntati etiam in eo, quo operatur in inſtanti. 7.21. libertas proxima, & remota. 7.26. quænam ſit eſſentialis voluntati. ibid. prima radix extrinſeca libertatis noſtræ eſt libertas divinæ voluntatis. 7.32. intrinſeca verò eſt indifferentia activa ipſius volitivæ potentiæ, non autem indifferentia judicii. 7. 40. libertas convenit voluntati creatæ propriè, ut productiva actus non ut operativa. 7. 44. quomodo præſertim libertas ſpecificationis pendeat ex indifferentia judicii. 7.43. & 47. libertas phyſica, & moralis. 7.48. eſſentialis, & accidentalis. ibid. liberum quo pacto differat à voluntario. 7. 80. libertas contrarietatis, & contradictionis fusè declarantur. 7.84. libertas ſervatur etiam circa objecta æquè propoſita. 7.158. libertas eſt actus accidentalis, non eſſentialis. 7.70. ponit in eo ſolam denominationem extrinſecam. 7.68. idem actus fit de libero neceſſarius. 7.70. poteſt puram omiſſionem afficere. 7.81. libertas attenditur in actu, quando exiſtit, non quando futurus eſt. 7.21.

Ligamentum, ſeu vinculum in juncturis quid ſit. 5.345.

Lingua deſcribitur quoad partes. 5.178. eſt ſenſorium guſtus. 5. 179. & 188. an habeat proprium ſaporem. 5.208. & 211.

Loquela quid ſit. 5.134. propriè reperitur non ſolùm in hominibus, ſed etiam in brutis. 5.135. loquela hominum quibus differat à loquela brutorum. 5.137. quomodo poſſit à nobis percipi brutorum loquela. 5.139.

Lumen, Lux, Lucidum quid ſint. 522. lumen eſt ſpecie diſtinctum à luce. 5.23. per ſe producitur in inſtanti, per accidens in tempore. 5.25. educitur de potentia ſubjecti. 5.27. recipitur tam in diaphano, quam in opaco, tam in profunditate, quàm in ſola ſuperficie. 5.29. lumen eſt ſpecies lucis, poteſtque videri per lumen ſecundarium tanquam per propriam ſpeciem. 5.33. à duobus lucidis in medio non unum lumen intenſius, ſed duo lumina numero diſtincta producuntur. 5.34. lumen rectum, fractum, & reflexum propria reflexione fit immediatè à lucido; reflexum verò impropria reflexione fit à lumine primario. 5.43. lumen primarium, & ſecundarium ſunt alterius rationis. 5.45. dependet in fieri, & conſervari ab objecto. 5.47. luminis definitio explicatur. 5.51. lumen differt ab albedine, & perſpicuitate. 5.57.

Lumen non eſt principium formale diſpoſitivum coloris. 5.65. eſt alicujus coloris cauſativum. 5.66. requiritur ad viſionem ex parte medii ac etiam ipſius ſenſorii viſus. 5.86. requiritur etiam ex parte objecti. 5.103.

M

MAlum ut tale nequit eſſe objectum amoris 7. 108. neceſſitat voluntatem quoad ſpecificationem, non quoad exercitium. 7.173.

Materiale per quid differat à ſpiritu. 1.51. & ſeq.

Media habent propriam bonitatem diſtinctam à bonitate finis, licèt ad illum ordinatam. 7.118.

Medulla ſpiritualis eſt ejuſdem rationis cum cerebro. 1.110. medulla, quæ eſt oſſium nutrimentum, eſt alterius rationis. ibid. non eſt animata. 1.116.

Membrum unicum in vivente debet eſſe ſedes animæ, non plura. 1.130. tale in animalibus eſt cor, non cerebrum. 1.132. in generatione tamen quæ ſunt principaliora, prius efformantur. ib.

Memoria dupliciter ſumitur, & quid utraque ſit. 5. 286. quibus conveniat. 5.299. præter ſenſitivam admittenda eſt memoria intellectiva, ut eſt recordativa præteritorum. 6.88. retinet ſpecies indelebiliter. 6.89. ideò oblivio oritur ex parte memoriæ ſenſitivæ, non intellectivæ. 6.90. intellectiva pro ſtatu iſto pendet à ſenſitiva. 6.89. memoria intellectiva non eſt potentia ex natura rei ab intellectu diſtincta. 6.91.

Meninges quid ſint. 1.150.

Motiva virtus an conveniat omnibus animalibus. 4. 12. eſt diſtincta à cognitiva, & appetitiva. 5. 342. eſt cauſa totalis motus progreſſivi, licèt aliæ duæ concurrant ut dirigens, & applicans. ibid. obedit diſpoticè voluntati in homine, nec neceſſariò debet intervenire actus appetitus ſenſitivus. 5.344. reſidet in muſculis, ut in organo. 5.346.

Motus in animali eſt duplex, vitalis, & animalis, & hic dividitur in imperfectum, & perfectum. 5.341.

Muſca habet memoriam. 5.292.

Muſculi quid ſint. 5.346. ſunt inſtrumentum motivæ potentiæ. ibid. quot reperiantur in animali. ibid.

N

NAſus deſcribitur quoad partes externas, & internas. 5. 163.

Natura tranſit ab imperfecto ad perfectum, quomodo intelligatur. 6.260.

Natura univerſalis: vide Univerſale.

Negatio an percipiatur à ſenſu. 4.20. & 5. 259. quomodo cognoſci dicatur ab intellectu per oppoſitam affirmationem. 6. 177.

Nervus eſt ſenſorium principale tactus. 5.188.

Notitia vide cognitio.

Nutritio duplex. 1.30. propriè ſolis viventibus convenit. ib.

O

OBjectum in his libris quodnam ſit proœm. num.1. objecta quomodo ſpecificent actus, & potentias. 2. 48. quando diverſarum potentiarum ſunt objecta diverſa. 2. 52. quo pacto aſſignari debent objecta adæquata potentiarum. 2.53. & 154. & 6. 167. objectum intellectus, vide intellectus, in objecto cuilibet potentia duplex poteſt notari primitas communitatis ſcilicet, & virtualitatis. 6.166. objecta materialia, & ſenſibilia quo ſenſu dicantur potentia intelligibilia, & ab intellectu agente tranſferri de ordine in ordinem. 6.115. & 123. & 206. & 207. objectum debet proportionari potentiæ in movendo, non in eſſendo. 6. 219. quomodo cum potentia uniri debeat ad cauſandam cognitionem. 6.21. & 63. duplex eſt, materiale, & formale, proximum, & remotum. 6.286. vide voluntatis objectum: num objectum intellectus ſit nobilius objecto voluntatis. 7.214. objecti ad potentiam qualis debeat eſſe proportio. 8.18.

Oblivio quomodo fiat. 5.288. quo pacto ſolvatur. ibid. & ſeq. vide Memoria.

Oculi figura. 5.10. ſitus. 5.11. humores, tunicæ, & colorum varietas. 5.12. muſculi, & nervi. 5.13. temperamentum. 5.14. acies oculi quænam ſit. 5.97. non poteſt oculus elevari ad videndum Deum, nec aliud ſpirituale. 4.22. & ſeq.

Odor eſt qualitas de tertia ſpecie. 5.165. provenit præcipuè ex dominio ſiccitatis. 5.166. requiritur calor concoquens. 5.167. quomodo eadem pars poteſt eſſe ſaporoſa, & odoroſa. 5.168. quo pacto diffundantur per medium. 5.170. medium eſt corpus fluidum. 5. 169. multiplicatur realiter in medio per evaporationem. 5.170. producit ſpecies intenſionales. 5.171. an percipiatur ſecundùm quemlibet gradum. 5.208.

Olfactus quas afferat utilitates. 5.6. ejus perfectio. 5.7. quibus conveniat. 5.162. quodnam ſit ſenſorium. 5.164. cur ad olfactum aſpiratio aeris ſit neceſſaria in reſpirantibus. ibid. objectum eſt odor. 5.165. medium, eſt aer, & aqua, & corpus fluidum. 5.169.

Omiſſio purè libera eſt poſſibilis. 7.81.

Operatio intellectus triplex. 6.288. quomodo prima exercetur. 6.290. habet pro objecto nedum ſimplices terminos, ſed integrum quoque propoſitionem. 6.291. habet propriam veritatatem. 6.300. non tamen falſitatem. 6.302. quomodo per accidens in ea contingat falſitas. 6.304. quæ ſit ſecunda intellectus operatio. 6.309. eſt actus ſimplex, non compoſitus, apprehenſioni ſuperadditus. 6. 313. non eſt actus abſolutus, ſed collativus. 6.315. qua ratione dicatur compoſitio, & diviſio. 6.316. qua ratione in ea ſpecialiter reperiatur veritas, & falſitas. 6.319. quæ ſit tertia intellectus operatio. 6.322. eſt realiter diſtincta à prima, & ſecunda. 6.323. eſt actus ſimplex, non compoſitus. 6.326. conſiſtit formaliter in judicio illativo conſequentis ex antecedenti. ibid.

Oris deſcriptio. 5.178.

P

PAſſio de genere qualitatis quid ſit. 5.326.

Pericardium quid ſit. 1.104.